

Gminny Program
Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
na lata 2013 -2018

Opracował:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cielądzu

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE.....	3
2. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W KRAJU.....	4
3. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W GMINIE CIELĄDZ.....	5
4. CELE I ZADANIA PROGRAMU.....	7
5. ZAKŁADANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU	11
6. MONITOROWANIE I REALIZACJA PROGRAMU.....	11

1. WPROWADZENIE

Od kilkunastu lat zaczyna przebijać się do świadomości społecznej problem przemocy w rodzinie. Początkowo problem ten był marginalizowany i przemilczany. Stopniowo jednak zaczęto podejmować różne działania mające na celu łagodzenie skutków społecznych tego zjawiska.

Zgodnie z art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc w rodzinie zwana także przemocą domową to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie na szkodę bliskiego lub zaniechanie działań koniecznych do ochrony zdrowia i życia osób najbliższych. Działania te naruszają prawa i dobro osobiste członka rodziny. Przemoc w rodzinie w szczególności naraża osoby bliskie na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, narusza ich godność osobistą, nietykalność cielesną, wolność i swobodę, w tym również osobiste normy związane z życiem seksualnym. Powoduje szkody na zdrowiu fizycznym, psychicznym, a także wywołuje cierpienie i krzywdy moralne u osób, które jej doznają.

Przemoc w rodzinie:

- jest zjawiskiem wynikającym z działania człowieka – działanie lub zaniechanie działań jest dokonywane przez jednego członka rodziny przeciwko pozostałym.
- jest intencjonalna – zmierza do osiągnięcia jakiegoś celu.
- wykorzystuje przewagę sił uniemożliwiając samoobronę i opiera się na władzy i kontroli.
- narusza prawa i dobra osobiste krzywdzonego członka rodziny
- powoduje szkody i cierpienie u osób, których dotyka.

Rodzaje przemocy w rodzinie – formy zachowań agresywnych.

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy i dokonywać się przy pomocy różnych instrumentów:

Przemoc fizyczna – są to wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do nieprzypadkowych urazów, zranień, stłuczeń, złamań czy zasinień. Do tej kategorii zalicza się między innymi: popychanie, odpychanie, obezwładnianie, uderzanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą dłońią, pięścią lub różnymi przedmiotami, poparzenie, porzucenie w niebezpiecznej okolicy, straszenie bronią lub jej użyciem itp.

Przemoc psychiczna – to umyślne działania wykorzystujące nie siłę fizyczną, lecz mechanizmy psychologiczne, powodujące zachwianie pozytywnego obrazu własnej osoby u ofiary, obniżenie poczucia własnej wartości, pojawienie się stanów lękowych i nerwicowych. Przejawami tego rodzaju przemocy są: odmowa uczuć, brak

zainteresowania, szacunku, nieustanna krytyka, wyśmiewanie poglądów, wyznania religijnego, żądania posłuszeństwa, narzucanie poglądów, wmawianie choroby psychicznej, kontrola, utrudnianie kontaktów z innymi osobami, zawstydzanie, upokorzenie, wyzywanie, grożenie, ograniczanie snu, jedzenia itp.

Przemoc seksualna – polega na wymuszaniu niechcianych przez ofiarę zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy, dokonywane przez: przymuszanie do pożycia seksualnego, wymaganie na ofierze nieakceptowanych praktyk seksualnych, przymuszanie do seksu z osobami trzecimi, krytykę zachowań seksualnych ofiary, zmuszanie do prostytucji, gwałt.

Przemoc ekonomiczna – działania prowadzące do całkowitego finansowego uzależnienia ofiary od sprawcy, realizowane między innymi w drodze niezaspokojenia podstawowych materialnych potrzeb rodziny.

Przemoc w rodzinie nie jest czynem jednorazowym, często ma długą, nawet kilkuletnią historię i zwykle się powtarza.

Przemoc domowa może być skutkiem i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń, czy zabójstw.

Ofiarami przemocy w rodzinie są na ogół kobiety i dzieci, rzadziej mężczyźni. Grupą narażoną na działanie przemocy są osoby niepełnosprawne i starsze.

Ofiary przemocy to osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Ofiara przemocy często potrzebuje dużo czasu, aby odbudować świadomość swojej wartości. Wielu ofiarom udaje się przeciwstawić sprawcom, jednak większość potrzebuje pomocy innych. Bez odpowiedniego wsparcia ofiara przemocy nigdy nie zdobędzie się na odwagę, aby przeciwstawić się stosowaniu wobec niej przemocy

2. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W KRAJU.

Analiza statystyk na przełomie ostatnich kilku lat pokazuje, że problem przemocy w rodzinie znacznie się rozrasta. Przestępstwo polegające na znęcaniu się nad rodziną zajmuje trzecie miejsce na liście przestępstw zgłaszanych organom ścigania. Wielokrotnie wzrosła liczba osób podejrzanych o dokonanie tego przestępstwa. Wzrasta liczba przestępstw związanych z przemocą w rodzinie, popełnionych ze szczególnym okrucieństwem. Jak wynika z badań zleconych przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, które TNS OBOP przeprowadził w 2009 r., najczęściej doświadczaną przez Polaków formą przemocy jest przemoc psychiczna, której przynajmniej raz doświadczyło 31% badanych. Przemocy fizycznej doświadczyło 17% respondentów, 8% przyznaje, że zdarzyło im się być ofiarą przemocy ekonomicznej, zaś 3% deklaruje, że było ofiarą przemocy seksualnej. Co piąty Polak (20%) – wedle uzyskanych deklaracji – był sprawcą przemocy wobec członków

swojego gospodarstwa domowego. Badania pokazują, że doświadczanie przemocy w rodzinie wpływa na jej stosowanie wobec członków rodziny – 13% Polaków to jednocześnie ofiary i sprawcy przemocy.

36% Polaków przyznaje, że przynajmniej raz doświadczyło jakiejś formy przemocy, 30% było ofiarą przemocy więcej niż raz, 11% - wielokrotnie; większość z nich to kobiety – wynika z danych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Przemocy, niezależnie od jej formy, najczęściej towarzyszy alkohol. W dalszej kolejności przemoc współwystępuje z brakiem pieniędzy, problemami małżeńskimi i problemami w pracy. Prawie w połowie przypadków (45%) przemocy psychicznej w gospodarstwie domowym towarzyszył alkohol. Przemoc ekonomiczna rzadziej niż psychiczna powiązana była z alkoholem (36%). Przede wszystkim z alkoholem (49%) wiąże się przemoc fizyczna w rodzinach. Również przemoc seksualna jest głównie związana z obecnością alkoholu w rodzinie (50%).

Dane otrzymane z Prokuratury Rejonowej (Sadu) w Rawie Mazowieckiej.

Wynik postępowania sądowego – ilość osób skazanych

	2008 rok	2009 rok
z art. 207 kk	41	52
z art.209 kk	10	64
z art.201 kk	nie było skazanych	nie było skazanych

Prawo ściga przestępców przeciwko osobom bliskim za:

Art. 207 1 k.k. – to znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny – podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat (ścigane z urzędu).

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 180, poz. 1493) art.6.

1. Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593, z póź. zm.²⁾ lub ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1234, z póź. zm.³⁾, chyba że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej.
2. Do zadań własnych gminy należy w szczególności:

- 1) tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 3) opracowanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 4) prowadzenie gminnych ośrodków wsparcia;

3. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE CIELĄDZ.

Na podstawie obserwacji pracowników socjalnych, analizy dokumentów oraz analizy powodów przyznania pomocy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cielądzu należy stwierdzić, że zjawisko występowania przemocy na terenie gminy Cielądz stale rośnie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cielądzu realizując zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w różnych jej formach, stale współpracuje z Policją, Sądem Rejonowym, Kuratorem Sądowym, pedagogami placówek szkolnych oraz Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Cielądzu. Współpraca polega na podejmowaniu interwencji, uzupełnieniu podejmowanych działań, poradnictwie oraz monitorowaniu problemów w środowisku. Poradnictwo specjalistyczne zapewnia Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rawie Mazowieckiej, które prowadzi Ośrodek Interwencji Kryzysowej. Osoby pokrzywdzone mogą skorzystać ze wsparcia psychologa oraz prawnika.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cielądzu obejmuje dożywianiem w stołówkach szkolnych dzieci z rodzin, w których występują formy przemocy.

W celu udzielania skutecznej pomocy osobom pokrzywdzonym w wyniku przemocy w rodzinie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cielądzu przeprowadził diagnozę problemu na terenie gminy Cielądz. Diagnoza problemu sporządzona została w szczególności w oparciu o dane z Komendy Powiatowej Policji w Rawie Mazowieckiej, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Rawie Mazowieckiej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz informacji zbieranych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cielądzu.

Interwencje podejmowane przez funkcjonariuszy KPP w Rawie Mazowieckiej w 2010 r.w związku z przemocą w rodzinie:

- Liczba przeprowadzonych interwencji domowych wyniosła ogółem – 59, w tym 6 Niebieskich Kart.
- Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej – 8
- Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu - 6

- Liczba sprawców przemocy bez wpływu alkoholu – 2
- Liczba zatrzymań do wytrzeźwienia - 10
- Liczba interwencji w miejscu publicznym – 31

Ponadto Komenda Powiatowa Policji w latach 2008 - 2010 r. przeprowadziła następujące postępowania:

- Z art. 207 kk tj. znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na stan psychiczny lub fizyczny (kara pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat – ścigane z urzędu) –6 postępowań zakończonych aktem oskarżenia.
- Z art. 209 kk tj. uporczywe uchylanie się od wykonywania ciążącego na nim z mocy ustawy lub orzeczenia sądowego obowiązku opieki przez nie łożenie na utrzymanie osoby najbliższej lub innej osoby i przez to naraża ją na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych – 8 postępowań zakończonych aktem oskarżenia.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Cielądzu w 2010 roku przeprowadziła 23 rozmowy z osobami uzależnionymi oraz członkami ich rodzin. Do Poradni Odwykowej komisja skierowała 11 osób. Pięć osób poddało się stałemu leczeniu

W latach 2009 -2010 roku pracownicy socjalni GOPS w Cielądzu, podejmowali interwencje w związku z przemocą w 12 rodzinach. W 8 przypadkach było to stosowanie przemocy wobec kobiet, natomiast w 1 przypadku wobec osoby starszej.

4. CELE I ZADANIA PROGRAMU .

Cel główny:

***PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE, ZWIĘKSZENIE
DOSTĘPNOŚCI I SKUTECZNOŚCI PROFESJONALNEJ POMOCY
ORAZ OCHRONA OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE.***

Cele szczegółowe i zadania programu:

Cel: Skuteczne i efektywne zwalczanie przemocy w rodzinie.

Lp.	ZADANIE	OPIS ZADANIA	TERMIN REALIZACJI	REALIZATOR
1.	2.	3.	4.	5.
1.	Podjęmowanie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> ● Podjęmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie , mających na celu zapobieganie zjawisku przemocy ● Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie ● Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie ● Opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach ● Rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym ● Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie ● Monitorowanie sytuacji rodzin , w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy oraz rodzin, w których dochodzi do przemocy ● Prowadzenie dokumentacji działań podejmowanych wobec rodzin , w których dochodzi do 	Od 2013	<ul style="list-style-type: none"> ● GOPS w Cielądzu ● Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego

		przemocy oraz efektów tych działań .		
--	--	--------------------------------------	--	--

Cel: Zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa i skutecznej pomocy.

1.	2.	3.	4.	5.
1.	Wsparcie rodzin, w których stosowana jest przemoc	<ul style="list-style-type: none"> ● Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom dotkniętym przemocą ● Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami , w których stosowana jest przemoc ● Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i prawnej dla rodzin dotkniętych przemocą ● Prowadzenie edukacji wśród ofiar przemocy w rodzinie w zakresie przysługujących im praw ● Podejmowanie działań w kierunku zapewnienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach przemocy w rodzinie 	Od 2013	<ul style="list-style-type: none"> ● GOPS w Cielądzu ● Szkoły
2..	Opracowywanie i wdrażanie programów prewencyjnych	<ul style="list-style-type: none"> ● Podejmowanie interwencji i sporządzanie dokumentacji z ich przebiegu, tzw. Niebieskiej Karty; wszczynanie postępowań karnych wobec sprawców przemocy, proponowanie sprawcy poddanie się dobrowolnemu uczestnictwu w programie korekcyjno-edukacyjnym; monitorowanie sytuacji w rodzinie przez dzielnicowych ; sporządzanie wniosków w celu 		<ul style="list-style-type: none"> ● Policja ● Zespół Interdyscyplinarnej ● GOPS

		skierowania osób uzależnionych na leczenie odwykowe oraz do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację dziecka .		
--	--	--	--	--

Cel: Zmiana postawy mieszkańców wobec przemocy w rodzinie poprzez działania informacyjno-edukacyjne.

1.	2.	3.	4.	5.
1.	Podniesienie świadomości mieszkańców gminy w zakresie przemocy w rodzinie .	<ul style="list-style-type: none"> ● Prowadzenie wśród dzieci i młodzieży profilaktyki agresji i przemocy , m.in. poprzez organizowanie zajęć w ramach szkolnego programu profilaktyki ● Konsultacje i porady dla rodziców dzieci sprawiających trudności wychowawcze oraz pomoc psychologiczna i pedagogiczna dla uczniów ; ● Podejmowanie interwencji w przypadku stwierdzenia zjawiska przemocy wobec dzieci ● Dostarczenie informacji o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie ● Umieszczanie w/w informacji na stronie UG w Cielądzu i GOPS w Cielądzu 	Od 2013	<ul style="list-style-type: none"> ● Szkoły ● GOPS w Cielądzu ● GKRPA w Cielądzu ● Zespół Interdyscyplinarny ● Gmina ● Policja

Cel: Zapewnienie interdyscyplinarnych szkoleń dla służb zajmujących się problemem przemocy.

1.	2.	3.	4.	5.
1.	Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz ochroną ofiar przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> Systematyczne szkolenia wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury Niebieskiej Karty i prowadzenia interwencji kryzysowej 	Od 2013	<ul style="list-style-type: none"> Zespół Interdyscyplinarnej GOPS w Cielądzu

4. ZAKŁADANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU.

- Zwiększenie liczby kampanii społecznych adresowanych do ofiar i świadków przemocy.
- Zwiększenie liczby szkoleń dla przedstawicieli różnych grup zawodowych na temat diagnozowania sytuacji przemocy i podejmowania interwencji.
- Zwiększenie różnorodności i liczby działań interwencyjno-korekcyjnych .
- Wzrost wiedzy i wrażliwości społecznej wobec zjawiska przemocy w rodzinie.

6. MONITOROWANIE I REALIZACJA PROGRAMU.

Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przygotowuje Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego i przedstawia je Wójtowi i Radzie w terminie do 15 marca roku następnego. Natomiast informacje z realizacji zadań powinny wpłynąć do Przewodniczącej Zespołu miesiąc przed sporządzeniem sprawozdania. Środki finansowe na realizację programu pochodzą ze źródeł własnych samorządu gminnego oraz ze źródeł zewnętrznych